

هو العليم

اخلاق میهمانی

تالیف:

مهدی کمانی نجف آبادی

کمانی نجف آبادی، مهدی، ۱۳۶۲ -

اخلاق میهمانی / تألیف مهدی کمانی نجف آبادی - قم: سلسله، ۱۳۹۰.
۲۸۸ ص.

ISBN: 978.964.242.047.6 : ۴۳,۰۰۰ ریال

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۲۷۹ - ۲۸۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. آداب معاشرت اسلامی. ۲. ولیمه - جنبه های مذهبی - اسلام. ۳. اخلاق اسلامی.

الف. عنوان

۲۹۷/۶۵۱

۲ الف / ۲۵۴ ک / BP

الف ۶۹۳ ک

۱۳۹۰

انتشارات سلسله
SELSELEH PUBLICATIONS

« اخلاق میهمانی »

اهمیت، اخلاق، آداب و آسیب شناسی میهمانی
حقوق متقابل میزبان و میهمان

تألیف / مهدی کمانی نجف آبادی

نوبت چاپ / اول

تاریخ انتشار / پاییز ۱۳۹۰

شمارگان / ۱,۰۰۰

چاپ / سیمای کوثر

قیمت / ۴,۳۰۰ تومان

ناشر / انتشارات سلسله

قم - خیابان ارم، پاساژ قدس، شماره ۹۷

کد پستی / ۳۷۱۳۷-۱۳۹۹۳

تلفن ۷۷۳۰۷۱۷ / فاکس ۷۷۴۹۱۰۸

عنوان مکاتبات: قم - صندوق پستی / ۱۴۸-۳۷۱۶۵

WWW.SELSELEH.KETABNAMEH.COM

E.Mail : Selseleh.pub @ Gmail.com

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۴
---------------	----

فصل اول: اهمیت میهمانی

سفارش به صرف مال و دارایی برای میهمانداری.....	۲۲
سفارش به بهره‌گیری از امکانات و دارایی‌ها برای میهمانداری.....	۲۳
اندوه امام علی علیه السلام از نداشتن میهمان.....	۲۴
امتناع مسلمانان صدر اسلام از خوردن غذای بدون میهمان.....	۲۵
سفارش به میهمانی و اطعام حتی یک نفر.....	۲۶
علاقه امام علی علیه السلام به اطعام میهمان.....	۲۷

فصل دوم: اهمیت میهمان‌نوازی

میهمان‌نوازی صفت شیعیان.....	۳۲
ارج نهادن اسلام به صفت میهمان‌نوازی.....	۳۲
میهمان‌نوازی از مصادیق مکارم اخلاق.....	۳۴
سفارش به تکریم میهمان در آخرین وصیت امام علی علیه السلام	۳۶

گرامی داشت میهمان لازمه ایمان ۳۷

فصل سوم: جایگاه میهمان

- میهمان هدیه الهی ۴۳
- میهمان، راهنمای بهشت ۴۴
- اطعام میهمان برتر از آزادی بنده ۴۵
- برتری لطف میهمان به میزبان بر لطف میزبان به میهمان ۴۶
- میهمان، زائر خداوند ۴۷
- همراهی روزی میهمان با خودش ۴۸
- اشتقاق به میهمان از نشانه‌های ایمان ۵۰

فصل چهارم: آثار و فوائد میهمانی

- الف) برای میزبان ۵۵
۱. بخشش گناهان ۵۵
 ۲. استحقاق نعمتهای بهشتی ۵۶
 ۳. پاداش و ثواب بسیار اطعام میهمان ۵۸
 ۴. سوق یافتن به سوی بهشت ۶۰
 ۵. درخشش چهره در قیامت ۶۱
 ۶. نزول خیر و برکت ۶۱
 ۷. نجات بخشی از آتش جهنم ۶۳
 ۸. در امان گشتن از بخل و تنگ‌چشمی ۶۵
 ۹. ابزار سروری ۶۷

۶۷	۱۰. تقویت روح.....
۶۸	۱۱. فوائد جانبی.....
۷۱	ب) برای میهمان.....
۷۱	۱. مزده بهشت.....
۷۴	۲. ثواب و پاداش والا.....
۷۶	۳. آبادانی دل.....
۷۷	۴. استجاب دعا.....
۷۸	۵. فوائد ضمنی.....
۷۸	ج) عمومی.....
۷۸	۱. ظهور محبت‌ها.....
۸۲	۲. احیای مذهب.....
۸۶	۳. استجاب دعا در میهمانی.....
۸۷	۴. نزول برکات آسمانی.....
۸۸	۵. باروری خرد.....
۸۹	۶. فوائد ضمنی.....

فصل پنجم: آداب میهمان

۹۳	۱. اخلاص در دیدار یکدیگر.....
۹۵	۲. پذیرفتن دعوت تا حداکثر امکان.....
۱۰۳	۳. اجابت دعوت کسی که زودتر دعوت کرده.....
۱۰۴	۴. رد دعوت مشرک و منافق و فاسق.....
۱۰۶	۵. رهن نشدن دوری مسیر.....

۶. به همراه نبردن کسی که دعوت نیست..... ۱۰۷
۷. اعتدال در دفعات میهمانی..... ۱۰۹
۸. پرهیز از حضور زودتر از موعد..... ۱۱۰
۹. تبعیت از میزبان در امور میهمانی..... ۱۱۰
۱۰. رعایت آداب دورهم‌نشینی..... ۱۱۱
۱۱. پرهیز از ناچیز شمردن پذیرایی..... ۱۱۹
۱۲. نیک خوردن غذای میزبان..... ۱۲۲
۱۳. گم کردن زحمت میزبان..... ۱۲۶
۱۴. پرهیز از درنگ بیش از اندازه..... ۱۳۰
۱۵. نگه داشتن اندازه میهمانی..... ۱۳۱
۱۶. پرهیز از روزه مستحبی بدون اجازه میزبان..... ۱۳۶
۱۷. دعا برای صاحب خانه و تشکر از وی..... ۱۳۸

فصل ششم: آداب میزبان

۱. برپا کردن ضیافت هنگام گشایش مالی..... ۱۴۳
۲. آماده داشتن ابزار میهمانی..... ۱۴۴
۳. تشویق به دعوت از افراد شایسته پذیرایی..... ۱۴۶
۴. پرهیز از تعارف تصنعی..... ۱۵۱
۵. استقبال از میهمان و خوشامدگویی..... ۱۵۲
۶. گشاده‌رویی در برخورد با میهمان..... ۱۵۵
۷. کمک نکردن میهمان برای رفتن..... ۱۵۶
۸. گشاده دستی در پذیرایی از میهمان..... ۱۵۸

۹. آماده کردن غذای مورد علاقه میهمان.....	۱۶۶
۱۰. تسریع در تهیه غذا.....	۱۶۷
۱۱. عرضه غذا بر میهمان.....	۱۶۸
۱۲. تعارف کردن به میهمان.....	۱۷۲
۱۳. زدودن شرم میهمان.....	۱۷۵
۱۴. خدمت شخصی.....	۱۷۶
۱۵. پرهیز از ناچیز شمردن پذیرایی.....	۱۸۰
۱۶. پرهیز از دریغ کردن آنچه در خانه است.....	۱۸۲
۱۷. غذا خوردن همراه با میهمان.....	۱۸۳
۱۸. پرهیز از ستم به اهل خانه به سبب میهمان.....	۱۸۸
۱۹. اجتناب از تکلف.....	۱۸۹
۲۰. تکریم میهمان.....	۱۹۴
۲۱. اجتناب از به کار گرفتن میهمان.....	۱۹۹
۲۲. پرهیز از روزه مستحبی.....	۲۰۱
۲۳. دادن توشه راه به میهمان.....	۲۰۲
۲۴. بدرقه میهمان.....	۲۰۳
۲۵. انتظار تشکر نداشتن از میهمان.....	۲۰۴

فصل هفتم: آسیب شناسی میهمانی

علل کاهش یا ترک میهمانی.....	۲۰۹
الف) میهمانداری.....	۲۱۰
۱. ناآگاهی از ثمرات میهمانداری و پیامدهای ترک آن.....	۲۱۰

۲. سستی و تنبلی ۲۱۰
۳. نگرانی از ناکامی ۲۱۱
۴. غفلت ۲۱۲
۵. بخل ۲۱۲
۶. هزینه‌های میهمانداری ۲۱۳
۷. ضعف ارتباط اجتماعی ۲۱۵
۸. افسردگی روحی ۲۱۵
۹. زحمت میهمانداری ۲۱۶
- ب) میهمانی رفتن ۲۱۶
۱. جهل به پیامدهای رد دعوت ۲۱۶
۲. دوری راه ۲۱۷
۳. سستی و تنبلی ۲۱۹
۴. هزینه‌های جبران میهمانی ۲۱۹
۵. غرور و تکبر ۲۲۰
۶. خجالت و کم‌رویی ۲۲۲
- پیامدهای ترک میهمانداری ۲۲۲
- ۱- قحطی و خشکسالی ۲۲۳
- ۲- بی‌خیری ۲۲۴
- ۳- بخل زایی ۲۲۴
- ۴- عدم ورود فرشتگان به خانه ۲۲۶
- ۵- ترک منش پیامبر اسلام و حضرت ابراهیم ۲۲۶
- خاتمه ۲۲۷

فصل هشتم: ولیمه

۲۳۲	 فضیلت ولیمه دادن
۲۳۵	 موارد ولیمه
۲۳۸	 ۱- ولیمه عروسی
۲۴۹	 ۲- ولیمه ولادت فرزند
۲۵۳	 عقیقه
۲۵۵	 اهمیت عقیقه
۲۵۸	 عقیقه عبدالمطلب برای ولادت پیامبر ﷺ
۲۵۸	 عقیقه پیامبر ﷺ و حضرت فاطمه علیها السلام برای حسین علیهما السلام
۲۵۹	 عقیقه امام حسن عسکری علیهما السلام برای امام زمان علیهما السلام
۲۶۰	 آداب عقیقه
۲۷۱	 ۳- ولیمه ختان
۲۷۱	 ۴- ولیمه بازگشت از سفر
۲۷۲	 ۵- ولیمه خرید یا ساخت خانه
۲۷۳	 آداب رفتن به مجلس ولیمه
۲۷۳	 ۱- کندی در رفتن به ولیمه عروسی
۲۷۴	 ۲- نهی از رفتن به ولیمه‌ای که ویژه اغنیاست
۲۷۶	 ۳- بدون دعوت به ولیمه نرفتن
۲۷۸	 ۴- به همراه نبردن کسی که دعوت نیست
۲۷۹	 فهرست منابع

پیشگفتار

یکی از پدیده‌هایی که معمولاً تمامی انسانها، دست کم هر ماه، با آن سر و کار دارند میهمانی و میهمانداری است از این رو بررسی ابعاد، آداب و چالشهای این موضوع با اهمیت و کارآمد خواهد بود. اما متأسفانه انگیزه برای تحقیقات ژرف و دامن‌دار در مسائل دینی بسیار کمتر از انگیزه برای تحقیق در امور طبیعی است. برای نمونه آیا کسی حاضر است عمری را صرف ارائه یک الگوی کامل و کارآمد از میهمانی و میهمانداری و بررسی مسائل و اصول آن کند تا برای همه انسانها و زمانها راه‌گشا و سودمند باشد؟ بلکه آیا کسی حاضر می‌شود عمری را برای تحلیلی معقول از قضا و قدر الهی و رابطه آن با اختیار انسان و اراده خداوند صرف کند و برای مسائل و مشکلات این موضوع پاسخ‌هایی معقول ارائه کند. این در حالی است که در علوم طبیعی انگیزه کافی برای سپری کردن عمری بر روی بسیاری از مسائل و موضوعات خرد طبیعی وجود دارد که ممکن است صرفاً برای شماری از انسانها یا در پاره‌ای از عمر

آدمی موضوعیت داشته باشد یا حتی اساساً ربطی به حیات بشر نداشته باشد.

اخلاق میهمانی یا همان آیین میهمانی و میهمانداری در فرهنگ اسلامی، نخست به انگیزه پژوهش، نگارش شد و با شرکت در دومین جشنواره علامه حلی در شمار آثار برگزیده قرار گرفت. این کتاب تلاش می‌کند نگاه دین به میهمان و میزبان را تبیین و آدابی را که اسلام برای برگزاری هر چه بهتر و زیباتر میهمانی بیان کرده، به شکل مرتب، در اختیار خوانندگان قرار دهد. کتاب حاضر با وجود محوریت موضوع میهمانی، به تناسب مباحث به بسیاری از مباحث اسلامی پرداخته و روایات فراوانی را از خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام گزارش کرده و از این رو سزااست که کتاب را «قرآن‌از میهمانی» نیز نامید.

روند کار در این کتاب بدین شکل است که ابتدا با جستجوهای متعدد موضوعی و واژه‌ای در نرم‌افزارهای حدیثی، تقریباً کلیه روایات مرتبط با موضوع از منابع شیعه و اهل سنت استخراج شده است؛ سپس با مشخص شدن عناوین کلی، احادیث، ذیل باب مخصوص خود قرار گرفته و بعد از آن احادیث هر باب مجدداً تبویب و دسته‌بندی گردیده است. بعد از این، احادیث هر عنوان جزئی بررسی و با توجه به مجموع احادیث و آیات قرآن دیدگاه دین در حد توان در آن موضوع تقریر شده است و در صورت لزوم دوباره به ابواب حدیثی مرتبط رجوع شده و

جستجوهای لازم صورت گرفته و گاه میان روایات به جمع و ترجیح‌هایی نیز اشاره شده است.

کتاب شامل هشت فصل است: فصل اول درباره اهمیت و ارزش میهمانی در نگاه دین اسلام؛ فصل دوم درباره اهمیت میهمان‌نوازی؛ فصل سوم درباره جایگاه و منزلت میهمان در اسلام؛ فصل چهارم درباره آثار و برکات میهمانی برای فرد و اجتماع؛ فصل پنجم درباره آداب میهمان؛ فصل ششم درباره آداب میزبان؛ فصل هفتم درباره آسیبها و آفات میهمان‌داری و میهمانی‌رفتن و نیز پیامدهای منفی ترک میهمانی، و در پایان در فصل هشتم به تناسب بحث میهمانی، درباره ولیمه دادن و انواع ولیمه در اسلام و آداب هر یک گفتگو شده است.

در اینجا بر خود لازم می‌دانم از زحمات اساتید محترمی که در نگارش این دفتر نویسنده را یاری نمودند، به ویژه استاد ارجمند، جناب آقای عبدالهادی مسعودی تشکر کنم. همچنین از همسر و همراه زندگی‌ام که در نگارش و به‌نویسی این اثر زحمات فراوانی کشیده است، قدردانی می‌کنم.

والحمد لله رب العالمین - تابستان ۱۳۸۸

قم - مهدی کمانی نجف‌آبادی

۰۹۱۹۶۶۵۵۳۶۲

Mahdi.kamani@gmail.com